

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus II. Argumentum. Constito de Jurepatronatus Universitatis laicalis,
aut alterius Personæ Potentis, Præsentatus ab ea est instituendus, ad
exclusionem Provili Apostolici tamquam de libero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

vata jura Monasterii in petitorio, quod operatur, ut constito in dicto judicio de pertinentia Patronali favore Monasterii, non solum remaneat dictum possessorium absorptum, juxta plenè firmata in *Mediolanen. Beneficii* 1. Aprilis 1707. §. *Terigimus cor. R.P.D. meo Ansaldo*, sed insuper indè promanet ejusdem manutentionis resolutio, ut fuit conclusum in *Arianen. Archipresbyteratus* 27. Junii 1708. §. *Neque urget cor. Eminentiss. Scotto, & in Censaten. Manutentionis* 10. Februarii 1716. §. *Minusque cor. R.P.D. meo Crispo.*

41 Neque pariter obstat depositiones Testium à Promotore Fiscali inductorum de dicto anno 1618. nec quoque aliorum examen modò additum; Quia quoad primos Testes cum Monasterium non fuerit in eorum examine citatum, nequeunt proinde ullum probationis gradum in hoc diverso judicio afficere ex *Text. in leg. Si quando Cod. de Testibus*, & in *cap. 2. eodem tit. & utrobique gloss. & communiter scribentes*; Potissimè quia inhærent actibus collativis, tamquam de libero ab Archiepiscopo expletis, quibus non exhibitis, omni prorsus vi remanet eorum depositio destituta, *Decius in auth. Si quis in aliquo n. 45. vers. restringitur Cod. de aden. Paris. cons. 7. n. 4. lib. 3. Rot. cor. Dunozett. junior. decis. 368. n. 8. & in recent. decis. 152. nu. 18. par. 4. tom. 3. & decis. 569. n. 14. par. 19. tom. 2.* Quo verò ad modernos Testes, non solum eandem patiuntur exceptionem, sed insuper ab evidentia facti convincuntur de mendacio, dum tantum abest Promotorem Fiscalem posse exhibere collationes, tamquam de libero expletas, ab anno 1618. usque ad præsens, ut ex duabus vacationibus post dictum tempus eventis impossibilitas detegatur. Nam

42 de anno 1650. Parochialis fuit à S. Sede collata Didaco de Seraun propter resignationem illi factam ab Antonio Romero Moscoso antiquo Rectore, quæ non immutant statum Beneficii, *Rot. cor. Achill. de Grass. decis. 13. de jurepatronat. & in rec. decis. 77. n. 4. in fine par. 1. & dec. 360. nu. 14. in fine par. 2. & signanter in Patronatu Ecclesiastico, cui absque Patronorum consensu derogatur per simplicem collationem factam a Papa, Angel. in leg. Sed si hac §. Patronum, ff. de in jus vocan.*

Paris. de Resignat. lib. 2. quest. 4. num. 38. Cassador. decis. 4. de probat. De anno verò 1684. cum dictus Didacus Resignatarius obierit in mense Apostolico, hac de re conquiescente Patronorum Ecclesiasticorum facultate præsentandi, juxta superius firmata in §. *Septimò demum*, una cum aliis relatis in *Majoricen. Beneficii* 9. Martii 1711. sub §. *Quoniam provisto, cor. bo. me. Casarello*, fuit a Sede Apostolica Parochialis collata Hyacintho Nogueiro Palatios in Concursu prælecto, per cujus obitum evenit in mense Ordinario hodierna vacatio; Quamobrem de medio sublatis dictis Testibus, & satis probata pertinentia Patronali favore Abbatibus, & Monasterii S. Justi onus est Promotoris Fiscalis probandi libertatem dictæ Ecclesiæ, ut censuit *Rot. in Vicen. Parochialis* 12. Junii 1711. §. *Exclusa, cor. Reverendiss. D. Molines Decano, & 31. Martii. 1713. §. Attenta, cor. R.P.D. meo Lancetta.*

Et ita unica &c.

ARGUMENTUM.

Constito de Jurepatronatus, universitatis Laicalis, aut alterius Personæ Potentis, Præsentatus ab ea est instituendus, ad exclusionem Provvisi Apostolici, tamquam de libero.

SUMMARIUM.

- 1 *Pertinentia Jurispatronatus probatur ex Bulla erectionis Beneficii, & ex decreto super illius executione interposito.*
- 2 *Constito de Jurepatronatus, est relaxanda supplicatio Præsentati, & retardanda supplicatio Provvisi Apostolici tamquam de libero.*
- 3 *Jurispatronatus non dicitur acquisitum, si non fuerit adimpleta conditio, sub qua fuit reservatum.*
- 4 *Reservato Jurepatronatus Ecclesiæ sub promissione assignandi certam summam, pro illius dote an in hac summa promissa comprehendantur, & computari possint, nonnulli ducati prius Ecclesiæ donati; & nu. 5.*

6 Pro-

6 Promiffa dote Ecclefie Collegiata libera ab omni onere, poteft illa assignari cum oneribus associandi Cadavera, & celebrandi Miffam conventualem, Et quare?

C A S U S I I.

Supplicantes Oppidi Atrani decurionibus, & Opificio Lanæ Præpositis, Summus Pontifex anno 1706., ex Sententia S. Congregationis Concilii, Parochialem, & Receptitiam Ecclesiam S. Mariæ Magdalenæ in Collegiatam sub certis conditionibus erigi per suas Literas Apostolicas demandavit; Et modernus Archiepiscopus delegatam erectionem peregit, in qua inter cætera Universitati, nomine, & titulo Foundationis, reservatum fuit Juspatronatus quatuor ex duodecim Canonicatibus, qui unâ cum Præpositura Collegiatam constituunt. In hoc rerum statu Joachim de Lieto præsentatus ab Universitate ad unum ex quatuor Canonicatibus sub ejus Jurepatronatus reservatis, cum renueret Curia Archiepiscopalis institutionem concedere, instetit in dataria pro expeditione Bullarum Provisionis pro Præsentato; eumque contemporaneè Antonius Colundesius eundem Canonicatum uti liberum, & vacatum in mense Sedi Apostolicæ reservato expostularet, orta fuit inter ipsos lis, & controversia. Colundesius nullam erectionem Collegiatae, & Juspatronatus reservationem præterdit, eo quia erectio in Literis Apostolicis decernatur; Postquam Universitas, nec non Deputati, seu Regentes Montis Artis Lanæ annuos ducatos 405. tutos, & securos, ac omni onere liberos assignaverint. Universitas autem ultra annuos ducatos 45., quos antiquitus Archipresbytero, qui erat de ejus Jurepatronatus solvebat, solum alios ducatos 100. donavit; & Regentes Montis Artis Lanæ nihil de novo contribuerunt, sed redditus ex Amurca provenientes jam ab annis 1617. & 1642. donatos Ecclesiæ Parochiali pro dote novæ Collegiatae, ejusque Capituli calcularunt; Quæritur proinde = An sit relaxanda supplicatio Antonii Colundesii; vel potius consistet de Jurepatronatus Canonicatus, de quo agitur favore Universitatis Loci Atrani, itaut sit relaxanda supplicatio Joachim de

Pars V.

Lieto ab ea præsentati, in casu &c.

Hujusmodi dubium disputatum fuit in Sacra Congregatione Concilii, dum studebam apud R.P.D. Ansidæum, nunc dignissimum Sancti Officii Assessorem; cui meum aperiendo votum; negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem respondendum sentiebam.

- 1 Constat enim de pertinentia Juspatronatus Canonicatus, de quo agitur favore Universitatis Loci Atrani titulo oneroso foundationis, & dotationis ex Bulla erectionis Collegiatae, & ex Decreto super illius executione interposito ab Archiepiscopo; ubi reservatur Juspatronatus favore dictæ Universitatis respectu quatuor Canonicatum titulo foundationis, & dotationis, ex quibus concludenter probatur pertinentia Juspatronatus, ut in puncto docent Rot. decis. 510. n.1. par.3. & dec.168.n.12. & 17. par.10. rec., & aliæ Auctoritates in superiori Casu relatae num.6. Ac proinde relaxanda venit supplicatio Joachim de Lieto à dicta Universitate præsentati, & è contra retardanda supplicatio Antonii Colundesii, tamquam subreptitia, quoniam si Papa scivisset præfatum Canonicatum esse de Jurepatronatus dictæ Universitatis, Gratiâ tamquam de libero eidem Colundesio, aut non concessisset, aut difficilius, cum non soleat Papa præjudicare Juspatronatus Laicorum ex foundatione, & dotatione, nec illud comprehenderet sub reservationibus Apostolicis, nisi de eo fiat specialis mentio, nè Laici retrahantur à foundatione, & dotatione Ecclesiarum juxta Gonzal. super regul.8. Cancell. gloss.18. n.1. & seqq. Lotter. de re benef. lib. 3. quæst.8. n.2. Ros. de execut. Liter. Apostolic. par.1.cap.6. n.334. Rot. dec.168. n.44. & seq. par.10. rec., & alibi passim.

Non obstat quòd reservatio Juspatronatus in dicta Bulla fuerit conditionalis, nimirum, postquam Universitas, & Homines prædicti, nec non deputati Artislana annuos ducatos 405., tutos, & securos, ac omni onere liberos assignaverint; Quæ

3 conditio cum non sit per Universitatem adimpleta, sequitur quod nec sit ab ea acquisitum dictum Juspatronatus. Rot. decis. 952. n.1. & 8. coram Seraph. & decis. 285. n.140. coram Duran. & dec. 630. num.68. & seqq. par.4. tom.3. rec. Licèt

E e nam-

namque per ipsam fuerint assignati annui ducati 405., in his tamen ducatis 405. computati, ac comprehensi fuerunt ducat. 45., ab antiquo donati ab eadem Universitate, occasione dotationis Archipresbyteratus; ac ducati 120. antiquitus pariter donati à Collegio Mercatorum, & tertia pars reddituum ex Amurca provenientium antiquitus quoque donata ad effectum investiendi in beneficium Ecclesiæ; itaut in totum de novo assignati fuerint ducat. 150., vel 160. circiter, non verò 405. Ulterius assignati fuerunt dicti ducati 405. non liberi ab omni onere, sed cum onere associandi Cadavera, & applicationis duarum Missarum conventualium qualibet hebdomada.

- 4 Respondendo siquidem huic objecto; Per assignationem dictorum ducat. 405. factam ab Universitate, & si in eis comprehendantur ducati antecedenter donati, perfectè adimpleta fuit conditio, sub qua fuit reservatum eidem Universitati dictum Juspatronatus, dum Universitas in supplicatione Ereptionis Ecclesiæ Archipresbyteralis in Collegiatam, non promisit assignare dotem ducat. 405., nec Summus Pontifex in Gratia Ereptionis concessa ad formam supplicationis exegit assignationem dotis ducat. 405. ultra ducatos antecedenter donatos, sed tam Universitas, quam Summus Pontifex in ducatis 405. intellexerunt comprehendere ducatos priùs à dicta Universitate donatos; ut resultat ex subsequuta ereptione Collegiatæ, & reservatione Juspatronatus quatuor Canonicatum favore Universitatis facta ab Archiepiscopo in executionem Bullæ Ereptionis, ad quam reservationem Juspatronatus, utique Archiepiscopus non devenisset, si agnovisset in ducatis 405. promissis, & assignatis, non fuisse comprehensos ducatos priùs donatos; Ordinarii enim non solent esse faciles in admissione Juspatronatus, cum agatur de proprio, & Ecclesiæ præjudicio. *Rot. decis. 168. n. 13. par. 10. & dec. 1141. coram Seraph. & in Arianen. Archipresbyteratus 27. Junii 1708. S. De anno, cor. Eminentissimo Scotto, & juxta alias auctoritates in antecedenti Casu n. 16. relatas.*

- 5 Ac patet ex relatione Archiepiscopi,

ubi asseritur annuus introitus certus Collegiatæ consistere in solis ducatis 450. junctis aliis annuis ducatis 45., ex nonnullis censibus ad Ecclesiam spectantibus, quod non subsisteret, si in ducatis 405. non fuissent comprehensæ summæ præcedenter donatæ, nam aliàs Collegiata haberet majorem summam. Et etiam resultat ex prætentione Juspatronatus restricta per Universitatem ad solos quatuor Canonicatus; quod utique sequutum non fuisset, si in ducatis 405. non habuisset intentionem comprehendendi summam priùs donatas, sed verisimiliter prætentione Juspatronatus fuisset ab ea extensa respectu omnium duodecim Canonicatum; cum dos ducat. 405. ultra ducatos priùs donatos ad rationem ducatorum 34. circiter pro quolibet, esset sufficiens pro dictis duodecim Canonicatibus.

- 6 Et licet fuerint assignati ducati 405. cum oneribus associandi Cadavera, & applicandi duas Missas Conventuales qualibet hebdomada, adhuc adimpleta dicitur conditio, sub qua reservatum fuit Juspatronatus; quia libertas ab omni onere promissa ab Universitate in ducatis 405. intelligitur quoad expensas utensilium, & reparationis Ecclesiæ, pro quibus se obligavit Universitas; non verò quoad alia onera, præsertim quoad onus applicandi Missam Conventualem, ad quod tenentur Canonici non solum bis in hebdomada, sed quotidie; ut dixi superiùs *Can. IX. Cas. I., & alibi.*

Et ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii in *Amalbitana Canonicatus 10. Aprilis 1717.*